

SPANIA

CUPRINS:

✧	DATE OFICIALE
✧	CAPITALA
✧	NATURA
✧	POPULATIE
✧	DIVIZIUNI ADMINISTRATIVE
✧	ISTORIA
✧	LIMBILE
✧	STATUL
✧	ARMATA
✧	ECONOMIA
✧	TURISMUL

NUME OFICIAL: Regatul Spaniei (Reino de Espana)

SITUAREA: in S-V europai (Peninsula Iberica)

VECINI: Franta (650km), Andorra (63.7km), Marea Mediterana (1670 km), Gibraltar (1,2km), Oceanul Atlantic (1367km), Portugalia (1232 km)

SUPRAFATA:505 990 km² (locul 5)

POPULATIA: 39 996 000 loc. (locul 8)

DENSITATE: 79 loc./ km (locul 32)

SARBATOAREA NATIONALA: 12 octombrie („ Ziua Hispanitatii”. Descoperirea Americii de catre Cristofor Columb -1492)

LIMBA OFICIALA: spaniola

MONEDA: 1 Peseta= 100 Centinos

PRODUS INTERN BRUT (PIB): 667 500mil \$ (1999- locul 5)

PIB/ LOC: 17 300 \$ (1999- locul 20)

CAPITALA. Madrid, oras situat in centrul tarii, pe raul Manzanares (subafluent al raului Tajo), in zona nodica a platoului Noii Castilii, la 650m altitudine (cea mai inalta capitala europeana), dominat de Sierra de Guadarrama. Filip II transfera definitiv in 1561 curtea regala de la Toledo la Madrid, care devine capitala oficiala a vastului Imperiu Spaniol. Madrid este centru rascoalei antifranceze dinmai 1808, care declanseaza razboiul national de eliberare antinapoleonian, si inima Republicii Spaniole in timpul razboiului civil.

In prezent Madrid este cel mai important centru politic, economic si cultural-stiintific al Spanie. In ultimele decenii devenit al 2-lea centru industrial spaniol (dupa Barcelona) realizand 1/10 din productia industriala a tarii, diversificata: autovehicule, avioane, locomotive, produse electronice si electrotehnice, materiale plastice, pielarie, textile , produse alimentare, articole de lux. Metropola universitara si cultural-stiintifica: 11 universitati de stat si particulare(intre care Universidad Complutense de Madrid, cea mai mare din Spania), academii, 50 de societati stiintifice , numeroase institute de cercetare, 20 de biblioteci si 30 de muzee mai importante la care se adauga peste 20 de teatre.

MONUMENTE: cele 3 porti vechi ale cetatii (Puerta de Alcade, Puerta de Toledo, . Portillo de san vicente), Primaria (sec.17) , Palatul regal (sec. 18) , Museo del Prado(sfarsitul sec. 18), Arcul de Triumf (1778), casa Cervantes, numeroase biserici si manastiri (San Pedro el Real, San Isidro, San Placido). Monumentul inchinat lui Cervantes, statuile ecvestre ale regilor Filip III si Filip IV, Fantana zeitei Cibeles (sec.18), Puente de Toledo (sec.18) s.a.

NATURA. Predomina relieful de podis si cel muntos(91% din teritoriu,altitudine medie 660 m,locul 2 in lume,dupa Elvetia).Principala unitate de relief este Meseta Central,un podis divizat prin lantul muntos central (Siera de Guadarrma,Sierra de Gredos,Montes de Toledo etc)in platourile vechii Castilii,in N,mai inalte(700-1000m)si usor accidentate,si platourile Noii Cstilii,in S,mai joase(600-700m).Meseta Central este inconjurat de o serie de lanturi muntoase in NV(2665 m in picos de europa),Cordillera Iberica in NE (2312 m in Vf Sierra de Moncayo),Sierra Morena in S (1323m).In SE,paralel cu tarmul mediteranean si despartita de Sierra Morena prin campia Andaluziei=Andalucia(drenata de Guadalquivir),se desfasoara,pe c 800 km lungime,Codrillera Betica(vf. Mulhacen , din Sierra Nevada,3478 m ,alt. max. din S continental),iar in NE se afla lantul muntilor Pirinei/Pirineos-versantul sudic,mai inalti,cu forme alpine si ghetari actuali in partea centrala,atingand altitudine maxima,3404m ,in vf.pico d;Aneto.Ins. Canare/Islas Canaris(Grand Canria,Tenerife,La Palama,Gomer),aflate in Oceanule Atlantic ,la 100-120 km de tarmurile Africii,sunt muntoase ,de origine vulcanica(altitudine maxima 3718m in Pico de Teide in ins.tenerife,alt. maxima din Spaniei).Insulele Baleare(Mallorca,menorca,ibiza etc),aflate la 200 km E de tarmul mediteranean spaniol,au relief muntos.Clima este oceanica in NV(cu precipitatii bogate),mediteraneana in E si S (cu veri calde si secetoase,ierni blande si ploioase),continentala uscata (cu precipitatii scazute,sub 500 mm,si veri calduroase)in Meseta Central.Retea hidrografica relativ saraca,principalele crsuri de apa fiin Duero(850 km,cu debitul cel mai bogar).Tajo(1010 km,din care 800 km pe terit Spaniei),Guadiana(778 km)si Guadalquivir(657 km,partial navigabil),care se varsa in Oceanul Atlantic si Ebro(928),care debuseaza in Marea Mediterana.Stepa ocupa suprafete insemnate in partea centrala,pajisti ierboase sunt dezvoltate mai ales in Pirinei,iar padurea(aproape 1/3 din suprafata Spaniei)este alcatuita in deosebi din specii de stejar si fag in regiunile montane.Fauna este cea ai specifica asociatiilor vegetale respective,Spania adaposteste cel mai mare numar de specii africane din peninsula mediteraneene.Intre zonele ocrotite se remarca cele 9 Parcuri nationale.

Populatia - 3999600 loc.;natalitate 9,2%,mortalitate 9%,spor atural 0,2%;speranta de viata la nastere:73,3 ani(masc) si 82,5 ani(fem);popultia urbana 7%(1997).Orase principael:Barcelona(1505,6),Valencia(739,4),Sevilla(701,9),Zaragoza(603,4),Malaga(582,1),Bilbao(358,5),Las Palmas (352,6) , Murcia(349,1) etc.Spaniolii(castilieni 72,3% , catalani 16,3% ,glacieni 8,1%,basci 2,3%)(1991);0,5 milioane de straini(marocani,britanici,germani,portughezi,francezi etc).4 milioane de spanioli traiesc in strinatate.Cele mai populate regiuni sunt cele dinspre Marea Mediterana(Catalonia-avand drept centru polarizator Barcelona-,Valencia,Andaluzia),precum si Castilia Noua(cu capitala la Madrid).Cel mai putin populate sunt regiunile din interiorul (Castilia Veche,Extremadura,leon) si regiunilemontane inalte.

Culte:catholicism 96%,islamism protestantism,iudaism;

DIVIZIUNI ADMINISTRATIVE (din 1983). 17 *comunitiffi autonome* = *Comunidades autonornes* (km²; mii loc. - 1998): Andalucia (87 599; 7 236,5), Aragon (47 720; 1 183,2), Asturias (10 604; 1 081,8), Baleares/ Ins. Baleare (4 992; 796,5), Canarias/ Ins. Canare(7 447;1630,0), Cantabria (5 321; 527, 1), CastillaLa Mancha (79 461; 1 716,2), Castilla y Leon (94 224; 2 484,6), Cataluna/ Catalonia (32 113; 6 147,6), Extremadura (41 634; 1 069,4), Galicia (29 575; 2 724,5), La Rioja (5 045; 263,6), Madrid (8 028; 5 091,3), Murcia (11314; 1 115,1), Navarra (10 391; 530,8), Pais Vasco/ Tara Bascilor (7 234; 2 098,6), Valencia (23 255; 4023,4).

ISTORIA. La jumatatea milen. 1 i.Hr., triburile iberice autohtone se contopesc cu celtii patrunchi dupa 600 i.Hr. in Pen. Iberica, formand populatia celtibera. Pe litoralul meridional al Spaniei, fenicienii (sec. 11-10 i.Hr.), apoi grecii (din sec. 7 !.Hr.), intemeiaza o serie de prospere colonii. Orasele feniciene trec din sec. 5 i.Hr. sub stapanirea Cartaginei, care ocupa, in 237-226 i.Hr., jumatatea sudica a pen. Victorioasa in cel de-al doilea razboi punic (218-201 i.Hr.), izbucnit chiar in Spania, Roma transforma, in sec. 2-1 i.Hr., intreaga peninsula in provincie romana (Hispania). Teritoriu intens romanizat, Spania a dat Imperiului Roman trei imparati, Traian, Hadrian si Teodosiu I, precum ,si o pleiada de oameni de cultura - Seneca, Martial, Quintilian, Orasius ,s.a. Posesiunile romane sunt cucerite, in sec. 5 d.Hr., de triburile germanice ale suevilor (care intemeiaza, in sec. 5-6, un mic regat in NV Spaniei), apoi de cele ale vizigolilor, care ocupa restul peninsulei (sec. 5-8). Coasta meridionala este cucerita temporar, in sec. 6-7, de Imp. Bizantin. In 711-718, Spania este ocupata de arabi, care pun bazele unui emirat (din 929, califat) independent, cu capitala la Cordoba. Din Asturia, singura provincie neocupata de arabi, incepe in sec. 8 „Reconquista”. In urmtoarele sec., iau nastere, pe teritorii recucerite, regatele Leon, Castilia, Aragon, Navarra, Portugalia; sunt recucerite,

rand pe rand, Toledo (1085), Lisabona (1147), CcSrdoba (1286), Sevilla (1248), Cadiz (1262). Destrugnarea Califatului (1031) in mici principate maure va inlesni recucerirea de catre crestini a teritoriile ocupate de musulmani. Prin unirea Aragonului cu Castilia se constituie, in 1479, Regatul S., iar prin cucerirea Granadei, ultimul oras desinut de arabi, ia sfarsit, in 1492, „Reconquista”. • In sec. 13-14, Spania cucereste ins. Baleare, Sicilia, Sardinia, incepand sa joace, in urmatoarele doua sec., un rol de prima importanta in politica europeana. La sfarsitul sec. 15 si inceputul sec. 16, Spania este, alaturi de Portugalia, principalul promotor al descoperirilor geografice, punand bazele unui intins imp. colonial. Genovezul Cristofor Columb descopera, in 1492, „Lumea Noua”, iar expeditia initiata de portughezul Magellan, si el in slujba Spaniwi, realizeaza primul inconjur al lumii. In timpul domniei lui Carol I (1516-56) care, sub numele de Carol Quintul, este proclamat in 1519 imparat al Sfatului Imp. Roman, Spania devine prima putere europeanA, ingloband regatul Neapolelui. Sicilia, ducatul Milano, Prile de Jos, America Centrala și Meridionala, ins. Filipine. In sec. 16, Spania dobandeste cel mai vast imperiu colonial si se impune ca prima putere cormerciala și maritima a lumii. Intre 1580 și 1640 anexeaza temporar si Portugalia. Spania devenitA bastionul catolicismului in Europa, ajunge la apogeul puterii si expansiunii sale, dar inregistreaza totodata primele semnale prevestitoare ale inceputului declinului. In 1581, Olanda își proclama independenta; in 1581, „Invincibila Armada”, flota care urma sa cucereasca Anglia, este distrusa; razboaiele impotriva Frantei se incheie dezastruos. Razboiul de 30 de ani (1618-48), apoi Pacea Pirineilor (1659) spulbera definitiv aspiratia S. la hegemonie in Europa. In sec. 17, este constransa sa cedeze Olandei, apoi Angliei, locul de prim negustor ,si navigator al Europei si sA renunte in favoarea Frantei la gloria de a poseda cea mai puternica armata terestrii de pe continent. Intre 1810 și 1826, intregul sistem colonial spaniol din America Latina se emancipeaza de sub autoritatea Madridului. Sec. 19, marcat de cursul descendent al puterii și prestigiului spaniol in lume, este o confruntare intre miscarea liberala, care urmarea o centralizare pronunjata a statului, și conservatorii adepti ai absolutismului și ai unei largi descentralizari provinciale. **In cursul primului razboi mondial** (1914-18), S. ramane neutra. In 1930 este inlaturatA dictatura militaro-monarhica a lui Primo de Rivera (1923-30), iar la 14.4.1931, in urma victoriei in alegeri a partidelor republicane, este abolita monarhia ,si S. se proclama pentru a doua oara republica. Sunt adoptate masuri radicale (separarea bisericii de stat, votul universal, etatizarea averilor manastiresti etc.), care impart intreaga societate in doua tabere ireconciliabil opuse. Victoria electoralli a Frontului Popular din 6.2.1936 declanșeaza rebeliunea militara (in frunte cu gen. Francisco Franco) impotriva republicii, urmata de riyzboiul civil (1936-39). Acest conflict, de o incrancenare farA egal (soldat cu aproape 1 mil. de morti), se internationalizeaza, prin interventia Gemaniei Si Italiei in favoarea lui Franco, a URSS, Mexicului și BrigAzilor interna(ionale in tabAra republicana, o confruntare in plan european intre fascism si comunism. **In al doilea razboi mondial**, Spania se declarA neutra. in deceniile 6-7, S. cunoaste, in conditiile mentinerii regimului de dictatura, o dezvoltare economica mai rapid (investitii externe, avantul turismului etc.), izolarea internationala la care este supusa fiind atenuata de razboiul rece (Spania semneaza, in 1953, un tratat stimuland amplasarea de baze militare ale SUA pe terit. sau), urmata apoi de primirea, in 1955, in ONU. Deceniile 8 ,si 9 sunt marcate de rapida si eficienta modernizare a structurilor economice si social-politice, de integrarea deplin a Spaniei in comunitatea europeana, de admiterea in NATO (1982) și UE (1986).

In 1992, Spania este un rol general de interes prin editia a 25-a a Jocurilor Olimpice de vara de la Barcelona, prin Expozitia Universala de la Sevilla siI proclamarea Madridului drept capitala europeana a culturii pentru anul in curs. Desi deplin integrata in comunitatea vest-europeana, Spania continua, in domeniul politicii sale externe, sa dezvolte relatii preferentiale cu statele Americii Latine (Peru, Columbia, Chile, Cuba ș.a.) si sa extinda totodata legaturile traditionale cu natiunile Maghrebului (Maroc, Algeria, Tunisia). In alegerile legislative din 12.3.2000, P. Popular al premierului Jose Maria Aznar (care tinde sa se transforme dintr-un partid conservator traditional intr-un partid reformist de centru dreapta) a inregistrat o victorie categorica, cucerind 183 din cele 350 de locuri din Congresul Deputtilor, ceea ce ii permite sa formeze singur noul guvern. Partidul Socialist Muncitoresc Spaniol, care a constituit un front comun cu alianta de stanga, a cunoscut un esec.

LIMBA. Limba oficiala este spaniola (numita traditional *castiliana*, dupa dialectul care sta la baza limbii literare), limba materna a aproape 3/4 din pop. Face parte din familia indo-europeana, ramura romanica, grupul iberoromanic. Este o limba romanica in acelasi timp conservatoare și inovatoare.;ortografia a fost fixata de Academia Spaniola. Se poate recunoaste dupA faptul ca este singura limba care foloseste semnul intrebarii ,si al exclamarii si la inceputul propozitiei, dar rasturnate . Din spaniola provin unele cuvinte devenite internationale, care au ajuns indirect si in romana: *annada, castanieta, gllerila, gitan, junta, patio, picaro, rodeo, sarabanda, siesta, sombrero, toreador*. • In comunitatile autonome din Spania sunt limbi oficiale

regionale *catalana*, limba materna a cca 16% din pop., vorbita în E Spaniei (Catalonia), în comunitatea valenciana și în insulele Baleare, limba oficială în Andorra, vorbită și în unele zone din Franța și Italia; *galiciana* limba materna a cca 8% din populație, cu un statut lingvistic disputat (limba distinctă sau dialect portughez);

Spaniola este vorbită și de cca 4 mil. de spanioli care trăiesc în afara Spaniei ocupă locul 4 pe glob, cu cca 390 mil. de vorbitori, având cel mai mare număr de vorbitori și cea mai mare extensiune teritorială dintre limbile romanice; este limba oficială în 20 de state din America Latină (America Centrală și de Sud, cu excepția Braziliei și a Guyanei) și Africa (Guineea Ecuatorială), limba oficială regională în două state din SUA (fiind larg vorbită în SUA, ca urmare a numărului mare de imigranți hispanici), uzuală în Filipine și în câteva state din Africa de N și V. Este una din cele șase limbi de lucru ale ONU (împreună cu araba, chineza, engleza, franceza și rusa). Spaniola a furnizat și baza lexicală a varietăți spaniole - ansamblu de varietăți rezultate în urma contactului cu limbi negroafricane, filipineze etc. în perioada expansiunii maritime, comerciale și coloniale a Spaniei

STATUL. Monarhie constituțională ereditară conform Constituției promulgate la 29.12.1978, și amendate ultima dată în 1992. Puterea legislativă este exercitată de un Parlament bicameral - *L.s Cortes Generales*, format din Senat - *Senado* (208 membri aleși prin vot direct, plus 40 aleși de Parlamentele regionale) și Congresul Deputaților (350 membri, aleși prin vot direct). Mandatul Parlamentului este de 4 ani. Puterea executivă este exercitată de Consiliul de Miniștri condus de un președinte (prim-ministru), desemnat de rege și aprobat de Cortes; ceilalți miniștri sunt numiți de primul ministru. Consiliul de Stat (23 membri) este organul consultativ suprem. Cele 17 regiuni se bucură de o largă autonomie, având organe legislative și executive proprii. Șeful statului: monarhul. Principalele partide politice reprezentate în Parlament, în urma alegerilor legislative din 12.3.2000: În Congresul Deputaților, P. Popular (f. 1976) - 183 locuri (44,6%); P. Socialist Muncitoresc Spaniol (f. 1879) - 125 locuri (34,1%); Stanga Unită, alianța electorală, cuprinzând P. Comunist din Spania (f. 1922), P. Acțiunii Socialiste (f. 1879), Stanga Republicană (f. 1934), P. Socialist Unit din Catalunia, P. Comunistilor din Catalunia, s.a. - 8 locuri (5,5%); Convergența și Uniune, alianța de partide cuprinzând Convergența Democrată din Catalunia și Uniunea Democrată din Catalunia - 15 locuri (4,2%); P. Nationalist Basc - 7 locuri (1,5%). În Senat: P. Popular - 126 locuri; P. Socialist Muncitoresc Spaniol - 62 locuri; Convergența și Uniune - 8 locuri; P. Nationalist Basc - 6 locuri.

ARMATA. Integrată în structurile NATO din 1982, S. are armata structurată pe trei domenii - terestru, maritim și aerian - și bazată pe serviciul militar obligatoriu de 91 luni. Din ian. 2003 se va trece, treptat, la serviciul militar bazat pe voluntariat. Din 1989 pot face parte din serviciile armatei și femeile. Trupele de uscat însumează 120 000 militari (81 000 recruti - 1999), din care 14 600 în garnizoanele din insulele Baleare, Canare și din N Africii. În ultimii ani s-a realizat o forță de intervenție rapidă ce cuprinde Legiunea spaniolă (similară Legiunii franceze) și trupe aeroperțute. O brigadă de aviație cu 170 elicoptere (din care 40 de atac) este inclusă în structura armatei de uscat. Marina are 7 baze navale (El Ferrol, Rota, Cadiz, Cartagena, s.a.) și 36 950 militari (10 700 recruti - 1999), inclusiv 6 900 puscări marini și 860 militari în forțele aeriene auxiliare. Aviația organizată ca serviciu independent din 1939, are 4 comandamente operaționale (central, rasaritean, al strâmtoarelor și al Canarelor) și 29 100 militari (11 000 recruci - 1999). Din dotare sunt de amintit c. 700 tancuri (210 AMX-30, 164 M-48 ASE, 294 M-60 ș.a.), portavionul *Principele de Asturias* (pentru avioane cu decolare verticală și elicoptere), 8 submarine, 17 fregate (11 echipate cu rachete), 31 nave de patrulare, c. 230 avioane de luptă (inclusiv 65 Mirage F-1, 87 EF/A-18, 35 F-5 B), mai multe sute de elicoptere, avioane de transport C 130 Hercules, 21 avioane de recunoaștere. În 1999 s-au alocat pentru apărare 928 md. pesetas (în 1998: echivalentul a 7,3 md. \$ - 186 \$/loc. - 1,3% din PIB).

ECONOMIA. Țară cu economie dezvoltată, situată în rândul primelor 10 state ale lumii ca volum al PIB, care a crescut de la mai puțin de 400 md. \$ înainte de 1989 la aproape 700 md. \$ în prezent. Aceste schimbări structurale au generat o inflație ridicată (temperatura abia în ultimii ani, 2,3%, 1999) și cel mai ridicat nivel al șomajului din UE (16%, 1999). Industria prelucrătoare, devenită principală ramură a economiei

spaniole in deceniul 7 al sec. 20, ocupa in prezent locul secund, dupa servicii (concentreaza c. 1/3 din pop. activă și contribuie cu c. 30% la PIB). Deși foarte diversificată, are ca puncte forte ind. alimentară (ulei de măsline - locul 1 pe glob, obținut îndeosebi în Andaluzia, vin - locul 4 pe glob, cu renumitele vinuri de Alicante, Málaga, Xeres ș.a., zahăr, cu o largă răspândire geografică, textilele și de pielărie. (concentrate îndeosebi în Catalonia și în unele orașe precum Cordoba, Salamanca) - ramuri tradiționale -, siderurgia (cu 4 concentrări: Vizcaya, Asturia, Catalonia și Sagunto), metalurgia neferoasă (îndeosebi aluminiu, cupru și zinc: Valladolid, Bilbao, Barcelona, Cartagena ș.a.), construcția de mașini (autovehicule, nave maritime, avioane etc.), prezintă îndeosebi în marile orașe și în apropierea acestora (Barcelona, Sevilla, Oviedo, Toledo, Zaragoza, Madrid, Valladolid, Bilbao ș.a.), rafinarea petrolului (peste 60 mil.t capacitate; Cartagena, La Coruna, Tarragona, Bilbao ș.a.), ind. chimică, diversificată (prezintă mai ales în Catalonia - în principal în Barcelona -, dar și în centre ca Madrid, Guipuzcoa, Santander, Valencia S.a.). Mai recent, după intrarea în UE, s-au dezvoltat puternic electronica și informatica. Deși dispune de unele resurse minerale (mercur - fiind unul dintre principalii producători mondiali -, sare, pirite, sulf, potasiu, plumb, zinc, argint), acest domeniu nu joacă un rol important în economie.; Spania este nevoită să importe o serie de materii prime, îndeosebi petrol (peste 50 mil. t anual), min. de fier, huila ș.a. Zootehnia este axată pe creșterea porcinelor (locul 3 în Europa și 6 pe glob) și ovinelor (locul 4 în Europa, și 11 pe glob), urmate de bovine. O altă importantă activitate ec. este pescuitul: c. 1,5 mil. t anual (locul 5 în Europa). Rețeaua de transport este dezvoltată și diversificată (există, între altele, 9 000 km de autostrăzi). Spania dispune, alături de Italia, Franța și SUA, de cea mai dezvoltată ind. turistică din lume. Balanța comercială a ramelor deficitare și în ultimul deceniu al sec. 20. Schimburile comerciale au ajuns la o valoare remarcabilă (250 md. \$, 1999), importurile depășind exporturile cu c. 25 md. \$. Comerț exterior (md. pesetas - 1998): 36 128,0, din care 16 290,0 export (echipament ind. 22%, mijloace de transport 22%, prod. semifabricate 21%, prod. agro-alim. 15%, bunuri ind. de larg consum 11% ș.a.) și 19 838,0 import (echipament ind. 26%, prod. semifabricate 22%, mijloace de transport 16%, bunuri ind. de larg consum 13%, prod. agroalim. 12%, combustibili minerali 7% ș.a.). Principalii parteneri: la export - Franța (18,3%, Germania 13,4%, Italia 9,8%, Portugalia 9%, Marea Britanie 8,1%, SUA 4,4% ș.a.; la import - Franța 17,4%, Germania 14,8%, Italia 9,4%, Marea Britanie 8,1%, SUA 6,3% ș.a.

TURISMUL. 47 700 000 turiști străini - locul 4 pe glob (1998; de regulă, 50-60 mil., ocupând constant unul din primele locuri pe continent); venituri din turism: 27,3 md. \$ - locul 4 pe glob. Predomina turismul cultural-istoric (legat de marea bogăție de monumente istorice, arhitectonice și de artă) și balneo-maritim. **Principalele zone sau obiective:** Andaluzia (principalele centre: Granada, Sevilla, Cordoba și Cadiz) și partea centrală a Castiliei (cele mai importante puncte de atracție: Madrid, Escorial, Toledo, Avila, Segovia, Guadalajara), ambele zone renumite prin bogăția de castele (sau cetăți, palate, case vechi, mănăstiri, biserici, statui, muzee etc. (de exemplu, palatul maur Alhambra din Granada; catedrala - cu sarcofagul lui Cristofor Columb -, Torre del Oro, palate în Sevilla; Marea Moschee - apoi catedrala -, podul maur peste Guadalquivir ș.a. în Cordoba; Casa Cervantes și Muzeul Prado în Madrid; biserica Santa Maria de la Fuente și palatul din Guadalajara; cetatea Alcazar și bisericile romanice din Segovia; podul Alcántara și casa-muzeu El Greco din Toledo; catedrala și universitatea din Avila; complexul arhitectonic - palat regal, mănăstire, mausoleu etc. - din Escorial etc.); o serie de orașe disparate ce prezintă importanța din aceleași motive, între care Salamanca (vechea catedrală, Plaza Mayor, cu primăria ș.a.), Valladolid (universitate și vechi biserici ș.a.), Zaragoza (vestigii romane, palatul suveranilor mauri, catedrale etc.), Santiago de Compostela (unul dintre principalele locuri de pelerinaj din Europa legate de Sf. Ion); tarmul mediteranean, cu o multitudine de stațiuni balneoclimaterice, grupate în principal în patru sectoare (de la N la S): Costa Brava (San Felix de Guixols, Tossa del Mar, Lloret del Mar, Blanes ș.a.) - având ca punct nodal Barcelona -, Costa Dorada (Mataró, Castelldefels, Salou ș.a.), Costa Blanca (Calpe, Benidorm ș.a.), desfășurată între două importante centre turistice (Valencia - având și multe monumente istorice și de artă, între care catedrala și universitatea - și Alicante) și Costa del Sol (Torremolinos, Marbella, Estepona ș.a.), cel mai întins (se desfășoară între Cabo de Gata și Gibraltar; include și orașul istoric Málaga, cu fortăreața maură, catedrala, muzee etc.); Ins. Baleare (cu unele dintre cele mai cunoscute stațiuni balneoclimaterice din lume - Palma de Mallorca, Puerto Sóller ș.a. pe ins. Mallorca, Port Mahon, pe ins. Menorca, Ibiza, pe insula omonimă ș.a. -, plus monumente istorice și de artă); stațiunea balneoclimaterică San Sebastian (pe tarmul atlantic, în Golful Biscaya), munții Pirinei și, respectiv, Sierra Nevada, cu stațiuni montane și de sporturi de iarnă etc.

Bibliografie - Enciclopedia Europei: Ed. Meronia
Autori: Horia C. Matei, Ion Nicolae, Caterina Radu